

რედაქცია

სიმონსონის ქუჩაზე, ნაზაროვის სახლში, პირველ კლასიკურ გიმნაზიის უკან. ხელის-მოწერა, მიიღება თბილისში «დროების» რედაქციაში, ქუთაისში, ქილაძეების წიგნის მაღაზიაში. გარეშე მცხოვრებთათვის ხდრეს: В. Тифлисъ, въ редакцію «Дროба»

დროება

შპსი განცხადებისა

სტრიქონზე რვა კაპ. განცხადება მიიღება ქართლის რუსულს და სხვა ენებზედ. თუ საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გაასწორებს და შეამოწმებს დასაბეჭდად გამოგზავნილ წერილებს. დაუბეჭდველ წერილებს რედაქცია ვერ დაუბეჭდს ავტორს. ცალკე ნომერი «დროებისა» ღირს 5 კაპევი

«დროების» ფასი მთლიან წლითა . . . 9 მან. სამის თვისა . . . 3 მან. ექვსის თვისა . . . 5 მან. ერთის თვისა . . . 1 მან.

ბაჟონის უკველ დღე ორშაბათს ბარდა.

მიიღება ხელის-მოწერა

მომავალს 1884 წლისათვის კახეთს

დროებაზედ

(წელიწადი მეცხრამეტე)

თბილისში, «დროების» რედაქციის კანტორაში, სიმონსონის ქუჩაზე, ნაზაროვის სახლში, პირველი კლასიკური გიმნაზიის უკან. თბილისში, ვანო როსტომაშვილთან. ქუთაისში, ჭილაძეების წიგნის მაღაზიაში, ბუღვართან. ბათუმში, წერა-კითხვის სკოლის მასწავლებელ მ. ი. ნათაძესთან. გორში, საზოგადოების დეპოში, ადამო თუთაევთან. ქალაქს გარეშე მცხოვრებთა ამ ადრესით უნდა დაიბარონ გაზეთი: В. Тифлисъ, въ редакцію «Дროба».

ფასი ხელის-მოწერისა:

წლით (12 თვით) — — 9 მან.	6 თვით — — 5 მან.
11 თვით — — 8 მ. და 50 კ.	5 თვით — — 4 მ. და 50 კ.
10 თვით — — 8 მან.	4 თვით — — 4 მან.
9 თვით — — 7 მ. და 50 კ.	3 თვით — — 3 მან.
8 თვით — — 7 მან.	2 თვით — — 2 მან.
7 თვით — — 6 მან.	1 თვით — — 1 მან.

სოფლის მასწავლებელთათვის წლით—7 მან., 6 თვით—4 მან., 3 თვით—2 მან.

ხვედრი ფული ხელის-მომწერმა გაზეთის დაბარებისათვის უნდა გამოგზავნოს რედაქციაში.

რა ძველი აზრობით ბ. მრბელიანს? თბილისი, 14 დეკემბერს.

მკითხველებს, უეჭველია, ესმოდათ თავად-აზნაურთა მიწვევა გუბერნიის მარშლისაგან მოსალაპარაკებლად განსვენებულის პოეტისათვის ძეგლის აგების თაობაზე. ამ ამბავმა გამოიწვია ბ. ძახელის წერილი, დაბეჭდილი «დროების» მე-242 №-ში, რომელიც შეიცავდა ნამდვილს და საფუძვლიანს შეხედულებას ჩვენს საზოგადო მოთხოვნილებაზე და იმაზე, თუ ვინ არის ღირსი ძეგლისა. ხსენებულს წერილში გამოთქმული აზრები, როგორც თვით წერილიდანაა სჩანს, ეკუთვნის არა მარტო ბ. ძახელს, არამედ იმათაც, ვისაც შეუგნია ჩვენი ნამდვილი საჭიროება. ბარდა ამისა, როგორც ყოველის მხრიდან გვესმის და გვატყობინებენ, ბ. მარშლის მოწვევას ბ. მრბელიანისათვის ძეგლის აგებაზე მოსალაპარაკებლად ძლიერ აღუძრავს ჩვენი საზოგადოება და მისი მოსაზრება გამოუთხრობს; როგორცა სჩანს, უმეტესობას არ მოსწონებია ბ. მარშლისაგან მიწვევა და თავისი საბუთებიცა აქონია.

პირველის შეხედვით ერთი გარემოება არაფრად სასიამოვნოა იმათთვის, ვისაც სურს პატივი სცეს ნიჭიერის პოეტის სახელს. ამით შეუძლიანთ იკითხონ, რა თუ ჩვენი საზოგადოება არა გრძობს საჭიროებას მოიხსენოს საკუთარი პოეტი და განამტკიცოს მისი ხსენება საშეილის-შეილოდ? რა თუ ჩვენს საზოგადოებას არ მიუღწევია იმ მდგომარეობამდე, როცა მას შეუძლიან დათვა-

ლას მამულის-შვილის მოღვაწეობა და საქვეყნოდ პატივი სცეს სალიტერატურო ან საზოგადო ასპარეზზე მომქმედს პირს? მიმეორებთ, პირველის შეხედვით, საქმე ამრიგად წარმოგიდგება, მაგრამ თუ საზოგადოების აზრის მიმართულებას ჩავაკვირდით, მაშინ ჩვენი იქნეულობა სრულად გაქარწყლდება და სასოწარკვეთილებას აღვიღოთ არ ექმნება.

ბ. მრბელიანის ძეგლის აგების საქმეში არა მოსაზრება გამოიწვია საზოგადოებაში: «თუ სამართალია, ამბობენ ბევრი, ჩვენ ჯერ უწინარეს ვემართებ ძეგლები აუფგოთ მამარდელჯუანოს, შოთა რუსთაველს, დავით აღმაშენებელს და სხვებს, რომელთა სახელს ისტორია სწავს, დროს არ დაივიწყებს, როგორც საუკეთესო გმირთა და აღიღება საზოგადოებისას».

აქედ, ეს მოსაზრება ჩვენ სრულიად სამართლიანად მიგვაჩნია, რადგანაც მრავალნი უწარჩინებულენი მამულის შეიღებო მყოლია საქართველოს და უპირველესად, თუ მოხსენება არის საქარა, ესინი უნდა მოიხსენიოთ. ჩვენ ამით ბ. მრბელიანის მნიშვნელობას კი არ ვამტკიცებთ, არამედ გესურს პატივი ესცეთ ყველას ღირსებისა მებრ. ჯერ საქართველოს არც ერთი ისტორიული მომქმედნი არ მოუხსენებია იმის რიგად, რა რიგათაც მიღებულია მერობაში საუკეთესო მოღვაწეთა პატივისცემის და ესტა ამის გამო, როცა ჩამოვარდნილ პარაკი ბ. მრბელიანისათვის ძეგლის აგებაზე, ჩვენ თითქო სინდისი გვისაყვედურებს. მისაც ძეგლის აგება განუძრავს, მხედველობაში უნდა მიიღოს საზო-

გადო აზრი და პასუხი გასცეს საზოგადოების ამ გულის-თქმას. ეს მით უფრო საჭიროა, რომ ამ რიგად საზოგადოების წარმოდგენაში კიდევ უფრო გავრცელდება ნამდვილი აზრი შესახებ საზოგადო მოღვაწეობის მნიშვნელობისა. ამ შემთხვევაში საზოგადოების გულის ხმას ფართო გზა უნდა მიეცეს, რათა მას შეეძლოს შესანიშნავ პირთა ჯეროვანად დათვალება.

თუ რიგაიანად დავაკვირდებით საქმეს, ცხადი შეიქმნება, რომ საზოგადოებისა და იმათ შორის, ვისაც განუზრახავს ბ. მრბელიანისათვის ძეგლის აგება, თანხმობა არ არსებობს და ერთი ერთმანეთის აზრები ვერ შეუღწიათ. ჩვენ უკვე ვთქვით, რომ საზოგადოების მოსაზრება სამართლიანად მიგვაჩნია; მაშასადამე, ცხადია, რომ იმათს უმეტესობას, ვისაც ხსენებულს საქმეში თაოსნობა უყისრია, ვერ შესძლებია თვითვეული მომქმედნი პირის დათვალება და მამულის-შვილობა ლიტონ სიტყვად მიჩნია. ისიც ცხადია, რომ იმ უმეტესობას არას დროს არა უფიქრია რა ქვეყნის მოთხოვნილებაზე და საზოგადოების გრძობა-გონების შეგნებაც არ შესძლებია. ჩვენა ვფიქრობთ, რომ ყოველს საზოგადო საქმეში უპირველესი ხმა უნდა მიეცეს თვით საზოგადოებას და საქმეს უნდა ასცილდეს იმ პირთა ჩარევა, რომელთაც არ ესმით ნამდვილი მამულის-შვილობა და მომეტებულს ყურადღებას აქცევენ საქმის გარეგანს მხარეს და არა მის შიინაარსს.

იმედი გვაქვს, მკითხველი არ შეგეწამებს განსვენებულის პოეტისადმი უპატივიცემულობას; ჩვენ მხოლოდ იმას ვამბობდით, რომ ყველას პატივი სცეს იმის მოღვაწეობის კვალობაზედ. ბ. მრბელიანის ნაწერის და მოღვაწეობის დაუასება სრულიად მომავალს ეკუთვნის; ჯერ-ჯერობით, თუმცა ბ. მრბელიანი ცნობილია, როგორც შესანიშნავი პოეტი, მისი მნიშვნელობა გამოჩვენებული არ არის, და ამიტომაც საზოგადო აზრს მალა არ უნდა დაეატანოთ. ჯერ-ჯერობით შეგვიძლიან პატივი ესცეთ განსვენებულს ბ. მრბელიანს, როგორც უფროდ ნიჭიერს პოეტს, რომლის კეთილად მოხსენება ჩვენ ძალიან საჭიროდ მიგვაჩნია; საქმე ის არის, თუ როგორ მოვიხსენიოთ იგი? რასა კვირველია, განსვენებული უნდა მოვიხსენიოთ იმ რიგად, რომ მისდამი სიყვარული და პატივისცემა კიდევ უფრო განვამტკიცოთ ხალხში; ამისათვის შესაფერ საშუალებად ჩვენ მიგვაჩნია რაიმე კეთილი და ქვეყნისათვის სასარგებლო საქმე: შე-

საძლებელია, განსვენებულის სახელობაზე რომელიმე სასწავლებლის, სტიპენდიის, ან პრემიის დაარსება; ამ გვარ საშუალებათა წყალობით, შეიძლება, ცოტათი მაინც შეღავათი მიეცეს სწავლა-განათლებაში ხელ-მოკლე საზოგადოებას. უეჭველია, მკითხველი დაგეთანხმება, რომ ჩვენ მიერ ხსენებულნი საშუალებანი განსვენებულს პოეტის მოსახსენებლად უფრო სასარგებლონი და ადვილინი არიან, ვიდრე ძვირფასი ძეგლის აგება, მეტადრე იმ ნიეთიერი ხელ-მოკლეობისა გამო, რომელშიც ჩვენ ვიმყოფებით.

მიმეორებთ, სჯობს, რომ განსვენებულის, რომელიც ამბობდა: «რა არის ჩვენი სიცოცხლე, თუ არა საქმე-კეთილი», მოვიხსენიოთ კეთილის საქმის დაწყებით და განხორციელებით. ჩვენ დარწმუნებულნი ვართ, საქმე იმ რიგად რომ დაეყენებინათ მეთაფოსნეთ, რა რიგათაც ჩვენ საუკეთესოდ მიგვაჩნია, საზოგადოებას სრულს თანხმობას გამოუცხადებდა და თვითონ საქმეც უფრო ადვილად და საჩქაროდ მოგვარდებოდა.

შინაური შრომისა

შემდეგ თავად დიმიტრი ჯორჯაძის განცხადებისა, ჩვენს სამეურნეო საზოგადოებას თავმჯდომარე ადარს ჭყავს. ამ დეკემბერში ამ საზოგადოების წევრნი შეიყარნენ მოსალაპარაკებლად, თუ ვინ ამოიჩინონ თავმჯდომარედ. შემდეგ დიდი ხნის ბასისა, განდარსწევით იმისთანა შირი ამოიჩინონ, რომელსაც გაუკენა ჭქონდას მთავრობასთან და საზოგადოებისა უოკულ შემადგომლობას შესაფერო მთარგმელობა გაუწიოს. ამის გამო, მიმართეს თ. დონდუკოვ-გორსკისკავს და სთხოვეს, რომ ეს თანამდებობა მან იეისროს. როგორც შეეიტყო, თ. დონდუკოვ-გორსკისკავს პატივი უნდა სამეურნეო საზოგადოების თხოვნისათვის და უყისრობა თავმჯდომარობა. თანხუთისავე მხრიდან გვატყობინებენ: ესე რამდენიმე წელია, რამდენიმე განთქმულმა და სახელთაგანმა მას სასახლისმა, დაჯავშნილმა, შემოიღო ერთი მსარეუბელი ადამი: გათავდება თუ არა გალაობა, დაუფლის სოფელ თავის სამამასახლისოს და უფელ გლეხს სთხოვეს (უკეთილად ვსთქვით—უბეწუნეს), თითო ურემი ბუით შეწიეთ ჩემს სიღარბესა; და რადგანც ეს ვაჟა-ტონი «დონიერა» კაცია გლეხობაში, ამიტომაც უარის თქმას ვერუნა ჭედავს და, მალა-უნებურად, უსრულებენ მთხოვნილებას. დაჯავშნილი შებამს სოფელ რამდენიმე ურემს და, რომ-სამი

კვირის განმავლობაში, განუწყვეტლივ უნდა ვსაუბრობდეთ და მინდა ვთქვათ. შარშან ურემი ბზე ღირდა ათი თხუთმეტი მანათი. წარმოადგინეთ, ბატონო, რა დიდ-ძალი შემოსავალი აქვს დალაქიშვილს მარტო ამ ერთი საგნადგან? ამ უკანონო გადასახადმა, მეტადრე შარშან, ძალიან შეაწუხა გლეხობა, რადგანაც ბზის მოსავალი ძალიან ნაკლებად იყო. ზოგმა გლეხმა ამ სახით ბზე უფასოდ გასცა და თავისი საქონელი კი სიმშვილით ამოუწყდა.

ბათუმიდამ შედეგს ამბობს გეგონ: ჩვენნი ბათუმელი მკვლევარნი ქართველები არამტრეუ მარტო წერა-კითხვის საზოგადოებისა ბათუმის სკოლას შეეჩვივნენ, ჩვენი ქვემოთ გი მიიღეს სახელში. ამას წინადა შედიცინაზე ძალიან ცუდი აზრი ჰქონდათ შედგენილი. იმთვეობათ, რომ მკურნალთა მარტო დედა-კარებს და ზოგი ერთგაქნილს მარტოებს შეუძლიანთ; დღეს კი «გურჯი დოსტორი» უკლა მკვლევარს. ეს არა მხოლოდ იმის ნიშანია, რომ მათ გაუღეს კარი მეცნიერებას.

«გურჯი დოსტორი» ეძახიან მკვლევარნი. ბატონო, გ. გაბაშვილს, რომელიც სისარულით დადის ერთი სასადაგანს მკურნაში და ტუბილად ემუხაობება და არაგებს ავად-მყოფის ბატონებს, ისე შეიხვია ამან მკვლევარნი, რომ დღეს უკლამ იცის, ვინც არის «გურჯი დოსტორი».

იქიდანვე გეგონ: ჩვენმა ბუნიის დრუჟინამ დრუჟინისავე სარჯით გამოიწერა საკუთარი კავალ-მეისტერი, და ჩვენი გურულები მუსიკასა სწავლობენ. სასამოცხო სურათს წარმოადგენს, რაც ჩვენი გურულები კავალ-მეისტრის ლაბრანობით უკრავენ მუსიკას. ისე მშენებარად და მძლე ისწავლეს, რომ თვითონ კავალ-მეისტრისა (უკრავს).

ბათუმში ძალიან გაგრძელდა ცეცხლი. ამას წინადა ვინადა ნაკითხი ფაბრიკა გადებუდა. გასაგვირუკლან, რომ ამოტყდა ძალიან ერთი ცეცხლის საქონელი მამინა არ არის. ერთი თავი რომ მოიგებინოს ცეცხლმა, ისე გადასწავს ბათუმს, რომ ნატამადიც აღარ დარჩეს.

ჩვენი ბათუმის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოებისა სკოლის სასარგებლოდ ძალი იქნება გამართული საყოველთაო მასწავლებლის ბაზი. თანხობა ამ უკვლად საკეთილო ქული საქმისა ეგურუნის ბათუმის გერე-გურუნატორისა მეუღლეს გნა კრისთვისას. ამავე შივის თანხობით წინადა გამართული ბაზიდა ქალებს სკოლის სასარგებლოდ შემოვიდა 250 მანეთი იმდენა, რომ ბათუმის სკოლის სასარგებლოდ უფრო ბევრი ფული შეიკავა. დმურმა ინუკლას, რომ ვნ. კრისთვისას ბეჭენი მიმბაძვიან ქულოდას ამ ფრად სასამოცხო და სასარგებლო საქმეში.

ახალი პოლიციისტივის მოსკლავრ ბათუმის ქუჩებს არ დასტოვბია. ივინი ისევე ჩვეულებრივ მდგომარეობაში არის, რა დაშავა ამ საცო-

დავმა ახიის ნაწილმა, რომ ასე უფურადღებოდ გადა? ნუ თუ ეს ნაწილი ქალაქის ნაწილი არ არის? პოლიციისტივის მომხმუნებთანავე უკლა წერილმანი მოხუკები მუნდირებში ამოტყუნენ, — აი ეს არის ჯერ-ჯერობით ცვლილება, და შემდეგში რა იქნება, დიდებულმა ალახმა უწყის.

«დროების» კორესპონდენცია.

სოხუმი, 30 ნოემბერს. მისაც აუხანეთის და სოხუმის ახლანდელი გაქარებული მდგომარეობა გაუგონია, ის ყოველ კეთილს და ამ ქვეყნისათვის საუბრებელი საქმეს სისარულით მიეგებება. მეცხრამეტე საუკუნის განმელობაში სამეჯერ-ოთხჯერ ახარდა მტრისაგან ეს აღმოსავლეთის თაიგული, მაგრამ ამ უკანასკნელმა ომმა ხომ სრულიად გაანადგურა.

მის შემდეგაც რამოდენიმე წელი გავიდა, მაგრამ ... შემოვიტინ უტროლები და რაც ძალი და ღონე აქვს იტაცებენ ქვეყნის სიმდიდრეს, ხე-ტყეს. დამწიფილი კაცი არ არის. მისაც რა უნდა, ის მი აქვს. ამის თაობაზე შემდეგს წერილში მსურს დწერილობით მოველაპარაკო მკითხველს. ამ კორესპონდენციის აზრი სულ სხვა არის.

მის შემდეგ, როგორცა ვთქვით. ბი თუნდ წელსა ჩვენს ქვეყანას მრავალნი სახელმწიფოთ წარჩინებულნი პირნი ესტუმრენ, მაგრამ აქეთ არც ერთს მათგანს არ გადმოუხედავს. აუარეს ამ ... მხარეს და არ კი იკითხეს: არსებობს იგი კიდე თუ არაო. ჩვენ კი ვბრავლებივით პირ-დაღებულნი შევსტყვროდით ზეცას და ველოდით მანანას. შევლა სტუმარი ჩვენის ძავეკისისა ისევ მიიქცა საყუდელსა თვისსა და ჩვენ ხანამშრალნი დაერით. ბოლოს, როდესაც ყოველივე იმედი მივიწყდა, ვარჩით, ვარჩით და ეს ამოვარჩავთ. ხომ ეხედავთ, კაცმა არ მოგხედა, არც გზებს გვიკეთებენ, ისევე ჩვენ ჩვენს თავზე ვიზრუნოთო. ამიტომ რც-და-ათს ნოემბერს ქ. სოხუმში შეიკრიბნენ ქალაქის მცხოვრებნი, სადაც დაესწრო გენერალი თ. ბრიგოლ შარვაშიძე და მოილაპარაკეს თავის ზედზე. სხვათა შორის, ილაპარაკეს სოხუმიდამ ახალ-სენაკამდის რკინის გზის გაყვანაზე. მა აზრი პირველად აღჭრა თავ. ბრ. შარვაშიძემ. ხალხმა დიდის აღტაცებით მიიღო იგი. აღიჩინეს თავის მხრით ამ საქმის წინამძღოლად თავ. ბრ. შარვაშიძე, თავ. ბიორ. მირხთავი, აზ. პეტ. ბარკალია და პავ. ქეთილაძე. მის მხრით ქალაქი ამდღეს რკინის გზის გამკეთებელს სადგურისთვის მუქთად ადგილს, შენობების მასალას — ხე-ტყეს და ქვას, რაც კი დასჭირდება. ამას გარდა, სოფლებიდაც ჩამოვიდნენ წარმოად ეწილნი და სთხოვეს ადგილობრივ მმართველობას, რათა მან იშუამდგომლოს უმაღლესს მთავრობასთან აუზანეთ-სამურხაყანოზე რკინის გზის

გაყვანისათვის. იანიც გზის მკეთებელს მუქთად უთმობენ ადგილებს, როგორც თვით ლიანდაგისას (ПОЛОТНО), ისე სადგურებისას. ლიანდაგის გასაკეთებლად მუქთი მუშაობა ალუთქვეს გლეხებმა, ხოლო შემძლე მემამულეები იძლევიან ხე-ტყეს მუქთად, რც კი თავ-და-პირველად გზას მოუხდებია.

ერთის სიტყვით, გზის მკეთებელს ბევრი არა დასჭირდება-რა, გარდა რეკლების, ხიდების, მაშინების და ვაკონების ყიდვისა და გაკეთებისა.

ამას ისიც უნდა დავუმატოთ, რომ, თუ საჭიროებამ მოითხოვა, ნათის წამლებ კამპანიას ადგილს ქალაქი მუქთად დაუთმობს, როგორც რეზერვუარისა, ისე სხვა საჭიროებისთვის.

თუ ეს გზა გაკეთდა სოხუმის ნათოსადგურს დიდი მნიშვნელობა მიეცემა. მს ნათოსადგური კიდეცა რომ არ შეკეთდეს, შოთის გაკეთებულს ნათოსადგურს სჯობნის და, თუ ცოტადენი ფული დაიხარჯა, იმ შემთხვევაში ეს ერთი უუდიდესი და უუფჯობესი ნათოსადგური იქნება მთელ შვე-ზლანზე.

ამასთანავე უნდა ვთქვათ, რომ აქტური ვაგერანებული ადგილები დასახლებიან და ისევე ჩქარა აღიყვება აუზანეთი მცხოვრებლებითა.

გადამქლი.

რუსეთი

— იუსტიციის სამინისტროს, «მოსკოვის უწყებების» სიტყვით, განუზრახავს ობერ-პროკურორის თანამდებობის დაწესება მმართველობითი სენატის პირველი დეპარტამენტის განყოფილებაში, რომელშიაც გლეხების საქმეები წარმოებენ, და ამის შესახებ პროკუტორ წარუდგენა სახელმწიფო რჩევაში.

— მეთისგელებმა უწყის, რომ პეტერბურგში შესდგა კომისია გენერალ მაიორი ორუკესის თავ-მჯდომარეობით ციმბირში გადასახლებულ პოლიტიკურ დამნაშავეთ საქმეთა განსახილველად; ამის შესახებ რუსულს გაწყებში კვითსულობით უხლა, რომ ამ კომისიას მოქმედება შეუწყობა.

— სმებია გაწყებში გაგრძელებული, ვითომც რუსეთისა და სპარსეთის მმართველობათა შორის მოლაპარაკება იყოს, იმაზე რომ გამართან ამ ერთს სახელმწიფოთა შუა კარგი გზები და ამით გააღვიდონ ურთიერთ შორის მისვლა-მოსვლა. რუსეთის მმართველობას განზრახვა აქვს ორი გზა გაეყვანოს სპარსეთისკენ გეოქტაპედაგ-გეობათისა და რაბათის გასავლზე. პირველი გზა თითქმის დასრულებულია, ხოლო მეორე გზის გასათავებად 25,000 მანეთამდე ფულია გადაღებული. სპარსეთთან უხლა იმაზე აქვით მოლაპარაკება, რომ შავის მმართველობამაც რიგანა გზები გამართოს თავის სამფლობელში და რუსეთის გზებს შეურთოს ივინი.

— სხვა-თავისა და სასოფლო-მრეწველობის დეპარტამენტი განსაზღვრს საყოველთაოდ, რომ იმას მოუშავებია სხვა-და-სხვა თესვებულობა იმ გვარი სასარგებლო მცენარეებისა, რომელთა მოყვანასაც რუსეთის იმპერიაში არ მისდევენ, და უგზავნის მკურნაობის მცოდნე და გამოხეხილ მემამულეთა, სამეურნოს სასწავლებლებს და სამეურნოს საზოგადოებათა, რათა გამოსცადონ — შეიძლება თუ არა ამ მცენარეების მოყვანა სხვა-და-სხვა იმპერიის ალანებში. საქონლის გამოსავლები ბალახულობის თესვას კი დეპარტამენტი უგზავნის მხოლოდ გლეხებს, და ისიც მარტო იმ შემთხვევაში, უკეთუ ამ გლეხებით შესაძლო იქნება შემოიღონ გლეხებმა ამ ბალახულობის თესვა და მოყვანა.

უცხოეთი

— შრიად საშიშს მდგომარეობაში არიან თურმე ენლა ევროპიელნი ჩინეთის ქალაქებში. ადგილობრივ მცხოვრებლებს ძლიერი მღელვარება ეტყობათ და ამკარად ემუქრებიან ევროპიელებს გაქლექას და ქონების წართმევას. მაგალითად: ამას წინადა ძანტონში მისულა 4,000 ჭანატიკოსი და მძიმეწარე კაცი, რომელთაც მოთავედ ვილაც გენერალი პონგი ჰყავთ, ის პონგი, რომელმაც ამას წინადა პატრიოტული პროკლამაცია გამოსცა და გამოუხედა ძანტონში მცხოვრებთ ევროპიელთ, რომ თუ ომიანობა დაიწყო, რაც შარალი მოგივათ, საფრანგეთს მოსთხოვეთო. მწლა გამონდა, რომ ის პროკლამაცია პონგს კი არა, სხვა წინამძღოლთ გამოუციათ იმ განზრახვით, რომ უფრო აღამფოთონ იქაური მცხოვრებნი ევროპიელებს წინააღმდეგ. მართალია, ადგილობრივი გუბერნატორი პირდება, რომ ურიგობა არაფერი არ მოხდება და ევროპიელებსაც არაფერი არ ენებათო, მაგრამ იმის სიტყვა დასაჯერებელი არ არის, თუ გინდ ძალიან გულ-წრფელიც იყოს ეს დაპირება.

— ჩვენს გაზეთში რამდენჯერმე იყო ნათქვამი, რომ მეროპის ზოგიერთა დიდთ სახელმწიფოთ განზრახვა აქეთ ჩინეთის წყლებში გაგზავნონ ესკადრები თავის ქვემეგრდომთა სიცოცხლის და ქონების დასაცველად. მწლა კიდეც რამიდა მოსელოა გაზეთებს ამბავი, ვითომც ინგლისს და ბერმანიას შეეკრათ ურთიერთ შორის კავშირი იმ განზრახვით, რომ შეერთებულის ძალით დაიციან ევროპის ინტერესები ჩინეთში, და ვითომც ეს სახელმწიფოთნი აუსტრიას და რუსეთსაც იწვევდნ თავიანთ კავშირში. იმ შემთხვევაში, თუ, ვინცობაა, ჩინეთის ზღვებში მათს გემებს ომი დასაქირდათ, მაშინ ჯარის უფროსობა იმ ოჭიციერს მიენდობა, რომელიც ყველა იქ მყოფ ოჭიციერებზე უფროსი იქნება.

რამდენიმე თვე თურმე, რაც სპარსეთშიც კომპანიისა ცრუ-წინასწარმეტყველი, რომელსაც უყვე რამდენიმე ათასი მომხრე უმოწინა და ბრძოლა დაუწყია ცხლანდელ მშარტებლობასთან. ამას წინაღ ხმა გაერცვლებულა სპარსეთში, რომ იმას განძრავა აქეს მეშხეთი ილოს და ამ განძრავითიკიდც მიდის იქითყენაო. ამობოძენ, რომ ეს ცრუ-წინასწარმეტყველი მანც და-მანც მარგი როგორ სამიში არ არისო («მხო»).

სხვადასხვა ამბავი.

რამდენი სპირტა იხარჯება ევროპაში? ერთ ჰოლანდიელ-ეკონომის უნგარიშისა — თუ რამდენი სპირტა იხარჯება ევროპის სხვადასხვა სახელმწიფოში. გამოძგარა, რომ საფრანკეთში თითო ადამიანს დღეში ერთმანეთზე უნდება ექვსი ღერი სპირტა, ინგლისში — რვა, ბელგიაში — ცხრა, გერმანიის სხვადასხვა სახელმწიფოებში 10-დან 15 ღერამდე, ასე რომ ყოველ დღე მთელ ევროპაში იხარჯება ორი მილიარდი ღერი სპირტა, რომლის სამიშუე კთანსა წარუბა თერთმეტ-ათასს ფუთს. მასა-სადამე წელაწადში იხარჯება ოთხი მილიარდი ფუთი სპირტა.

ჩაღის ფიცარი. გიდრეჯიის შრესის საშუალებით ამერეკლებს გაკეთეს ჩაღისაგან ისეთი მატარი მასალა, რომლის გაშალაშინება და გაწმენდა შესავით შეიძლება. ამისაგან გაკეთებული ფიცარი ისეთივე თვისებისა არის, რა თვისებისა ჩხის ფიცარია. ეს ფიცარები განსაკუთრებით იატაკისათვის ძვირფასია რამ არისო. ასე განსწავთ, ეს ფიცარი ლურსმანსაც კარგად იჭრის; არც გორძანისა და არც სკდება უბრალო ხის ფიცარით. ამას გარდა, ამობოძენ, რომ ეს ფიცარი არც ღებება.

დაბადებები და უღრანში რამდენი სიტყვა და რამდენი ასოა. მაჭმადიანებმა, კარგა ხანია, გამოიანგარიშეს და გაიკეს, რომ უღრანში სულ 77,639 სიტყვა და 323,015 ასოა. ამის წაბადებთ მეთრამეტე საუკუნის დასაწყისში ერთმა შვეიცარიის ღვთისმეტყველმა სამი წლის განმავლობაში ყოველ დღე 8-9 საათს სთვლიდა და დათვალა დაბადების სიტყვები და ასოები, საიდანაც აღმოჩნდა, რომ მთელ დაბადებაში 773,662 სიტყვა და 3,566,480 ასოა. ასოა მუხუდრია 46,227 ჯერ და ღვთის სახელი «იეგოკა» 6,755-ჯერ.

სწორედ მოვლიდა ყოფილას ეს ასოების მთვლელები.

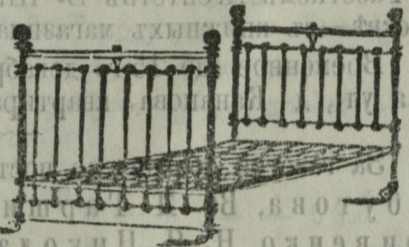
განსვალაგანი

4,000 თეთრი 1-ს სორტისა, ორი მანეთი დუქინი! დაწები ჩანგლებით, ჩაი 1-ი მოკრეფისა, მშვენიერი, 1 მან. 60 კაპ.; ხველების კანჭეტები და მურაბა სხვადასხვა სორტებისა, ესენცია კაკაოსი, ში-

კელები, თოფები, რევოლვერები, ქლანგელები და სხ. ბევრი ინგლისის მაღაზიაში, აგრეთვე ყოველთვის ინგლისური და ჭრანცუხული რეინის კრანტები და სხვა საქონელი 307. ეფრო იათად, ვიდრე სხვაგან სადმე. (8-1)

გრიგორიანის წიგნის მადანაში, ლონდონის გასტინციის ქვეშე, ისეიდება წმ. ნინა მოციქულის სურათი ოლეოგრაფიული 50 კოპეკათ, რომლისა ფასი წმ. ნინას საფლავს ეხმარება. (10-1)

ინგლისური ჩაინის კრავოტაჟი

ერთას საწოლი 7 მანეთადგან და ორას საწოლი 14 მანეთადგან, მათი ღებება, ზღვის ბაღასით გატენილი 5-დან 8 მანეთამდე, კიდევ შეძგებია ნიუტონა იუილება 25%-ით უფრო იათად, კიდრე სხვაგან სადმე: ბრიტანის მეტალის ნიუტონი, ჩაინები, საგარაქე, საშაქრე, ჩაის და სტოლის გოგუბი ჩანგლებითა, ფანდოსი, დასადგელო, პირის-სახანი, სტაქნები, სუფოკიბი, საწურა-გები, რიუგები, გრაფინები, საქაშუები, თეფები, ბლუდები, სასალათეები, ტაშტები, საძმეგები, სამარელები, გარბინის საფეგები, უნაგირები კაცისა და ქალისა, აღვირები, სღისტები, ტანისა-მოსის დასავადებები, საბალო მატრელები, გაქსები, უთაები, წისკილები, სურსები, ქალები, გლიტები, ინგლისის თოფები და რევოლვერები, შიუები, ზარბალები, გასიოლები, საფანგები, ნახები, ვატრპრეჩები, საბნები, ჩუღჭები, წინდები, სუფრები, საჭეტეებისათვის რგოლები, ემაღიანი ჭურჭელი, მურაბები, კამფეტები, შიგულები, სოუსები, ზღვის ბაღასი, დიმიკიტრები და სხ. ინგლისურს მაღაზიებში №№ 156, 157, 158, 159 და 160. ამ ნომრებს უწინადადება მიაქცეით. (100-30)

МУКА А. М. БРОДСКАГО ИЗЪ ОДЕССЫ.

ა. მ. ბროდსკის შპვილი მოდისიდაბ. შემოჩილივად ეაცნობებ პატივცემულ პუბლიკას, რომ მე ერთად ერთი აგენტ ვარ მთელს ძველ-სიაში და გავაღე სამუდამო სკლადი ქ. ბ. თუმში «ოლდისის სასტუმროს» ქვეშ. მარეშე ქალაქებდამ შეუძლიანთ მიპართონ ზემო-ხსენებულს სკლადს. სადაც ფქვილი იმავე ფასად გაიყრება, როგორც თითო მოდისაში წინაჟი-გედა შასობს, მხოლოდ მოგმატება ბათუმში გადასატანი ხარჯი. მობოძენ შექვილის ფვისებაზედ ბევრს არ ვილაპარაკებ: ამ ფქვილის მაღალი ღირსებამ ყველამ იცის. რაც შეეხება ღრუბედ და უტყუერად გაგზანას, ამაში სკლადი კისრულობს პასუხის ვებას. აგენტი სემ. ვოლქენზონი. (5-5)

კ. რულუჟიის სტაგა

ქეთაისში იქებება და გამოვა 15 დეკემბრისათვის ქართული «ქალის კალენდარი», სადაც იქნება სომხური დღესასწაულების ცნობები და ასტროლოგიური შემაჯავებო.

ფასი სამი აბაზი ას-ასობით შეიდელებს წესიერი ჰატივი. ისეიდება «მეშხის ტაშახანი» შ. რუსთველის თხზულება სურათით, ათი შური, უსურათად შვიდი შური ას-ასობით შეიდელებს წესიერი ჰატივი. (30-6)

თაილისის ძალაქის ბაგამობა

აცხადებს საყოველთაოდ, რომ 17 რიცხვს ამა დეკემბრისს გამგეობაში იქნება ვაჭრობა ძუკის ხიდის და მიხეილის მოსსეს მორწყვის იჯარით აღებაზე, და ამისათვის მოიწვევიან ისინი, ვისაც სურთ ამ იჯარის აღება, რათა გამოცხადდენ გამგეობაში დანიშნულს ვადაზე, დილის 11 საათზე. იჯარის პირობების ნახეა შეიძლება გამგეობაში ყოველ დღე დილის 10 საათიდან 2-მდინ. (3-3)

ქურნალი ივერია

(წელიწადი მერვა)

მომხელო 1884 წ. იანვრადამ ქურნალი «ივერია» გამოვა ყოველთფე და თთვე იმავე სახით და სიერციტ, როგორც აქამომდე გამოდროდა. ხელის მოწერა მიიღება

თბილისში: შაგერდოვის სააგენტოში და «ივერიის» რედაქციაში, რომელიც იმყოფება სიმონსონის ქუჩაზედ, ნაზაროვის სახლებში, პირველი კლასიკური განაზიის უკან, სადაც ზედა სართულში «დროების» რედაქციაა და იქვე, შუა სართულში, რედაქცია «ივერიისა».

მეთაისში, შილაძეების წიგნის მაღაზიაში, ბულოვართან. ბათუმში, «წერა-კითხვის საზოგადოების» სკოლის მასწავლებელ მ. ნათაძესთან.

შასი მთელის წლისა 7 მან., სოფლის მასწავლებელთათვის — 5 მან. ძალაქს გარეშე მცხოვრებთა ამ აღრესით უნდა დაიბარონ ქურნალი: Въ Тифлисъ, въ редакцію журнала «Иверія». ხვედრი ფული ხელის-მომწერმა ქურნალის დაბარებისთანავე უნდა გამოგზანოს რედაქციაში. (10-6) რედაქტორი და გამომცემელი ილი. ჭავჭავაძე

ОТКРЫТА ПОДПИСКА

на 1884 годъ

на большую ежедневную, политическую, общественную и литературную газету

„РУССКІЙ КУРЬЕРЪ“.

ГОДЪ ПЯТЫЙ.

УСЛОВІЯ ПОДПИСКИ:

Table with subscription rates: На 12 мѣс. 8 р. 50 к., На 6 мѣс. 4 р. 50 к., На 12 мѣс. 9 р. — к., На 6 мѣс. 5 р. — к., etc.

За границу: на 12 м. 17 р., на 6 м. 9 р., на 3 м. 5 р., на 1 м. 2 р. Подписка принимается въ конторѣ изданія: Москва, Москворѣдкій мостъ, домъ Н. П. Ланина; въ извѣстныхъ книжныхъ магазинахъ Москвы и С.-Петербурга и въ Парижѣ—Ruc Clément, 4 Adam. Гр. иногородніе благоволятъ адресоваться преимущественно въ контору изданія «РУССКІЙ КУРЬЕРЪ». (5-4) Редакторъ-Издатель Н. П. Ланинъ.

Открывается подписка

НА ГАЗЕТУ

„КАВКАЗЪ“

НА БУДУЩІЙ 1884 ГОДЪ.

Газета будетъ издаваться совершенно на тѣхъ-же основаніяхъ, какъ и въ нынѣшнемъ 1883 году, по той-же программѣ и подъ тою-же редакціею.

Условія подписки: съ доставкою въ Тифлисъ: на годъ—11 руб. 50 к.; на полгода—6 р.; на три мѣсяца—3 р. 50 к.; на одинъ мѣсяць—1 руб. 50 коп.

Съ пересылкою иногороднымъ: на годъ—13 р.; на полгода—7 р.; на три мѣсяца—4 р.; на одинъ мѣсяць—1 р. 75 коп.

Подписка принимается въ Тифлисъ, въ конторѣ газеты «Кавказъ», на Дворцовой улицѣ, въ домѣ № 50 Сараджева. Иногородные подписчики адресуютъ свои требованія: въ Тифлисъ, въ редакцію газеты «Кавказъ».

Иногородные могутъ подписываться лишь съ 1-го числа каждаго мѣсяца.

(4—4) Редакторъ-издатель кн. Д. Г. Эристовъ.

Открыта подписка на 1884 годъ (IX годъ изданія) на

„БАКИНСКІЯ ИЗВѢСТІЯ“

Газету, издаваемую Бакинскимъ Отдѣленіемъ Императорскаго Русскаго Техническаго Общества.

Издаваемая въ центрѣ извѣстной всему міру Бакинской нефтяной промышленности, трудами учрежденія, группирующаго въ себѣ лучшія интеллигентныя силы края, газета ставитъ своею задачею:

I. Давать полныя, новѣйшія свѣдѣнія о нефтяномъ производствѣ, которыя, между прочимъ, будутъ включать:

а. Свѣдѣнія о добычѣ сырой нефти. (Состояніе и производительность буровыхъ скважинъ, появленіе и дѣятельность нефтяныхъ фонтановъ, успѣхи буровой техники, цѣны на нефть, количество вывоза и мѣстнаго потребленія и пр.)

б. Свѣдѣнія о фабрикаціи керосина. (Численность и производительность керосиновыхъ заводовъ, перегонка и ея усовершенствованія, мѣстные порядки и хроника, цѣны на керосинъ, условія вывоза и пр.)

в. Свѣдѣнія о фабрикаціи смазочныхъ маселъ. (Развитіе фабрикаціи, ея техника, цѣны, вывозъ и пр.)

г. Новыя производства. (Добычаніе антрацена, вазелина и проч.)

д. Побочныя производства. (Добыча сѣры и фабрикація сѣрной кислоты, добычаніе щелочей и пр.)

е. О разработкѣ мѣсторожденій нафтагиля и добычаніи парафина, церезина и др.

Примѣчаніе: Матеріалъ для послѣдней рубрики будетъ получаться съ О-ва Челекена и изъ Закаспійской области (завоеванной у текинцевъ), особенно богатыхъ мѣсторожденіями названныхъ продуктовъ. Проведеніе Закаспійской желѣзной дороги въ глубь страны, открывъ доступъ къ естественнымъ богатствамъ вновь покореннаго края (есть прекрасныя минеральныя источники, богатія желѣзныя руды, залежи алебаstra и т. п.), несомнѣнно привлечетъ людей предприимчивыхъ.

II. Слѣдить за примѣненіемъ нефти и ея продуктовъ на отопленіе, освѣщеніе, добычаніе газа, въ медицинѣ и т. п.

III. Знакомить съ развитіемъ мореходнаго дѣла по Каспію, главнымъ образомъ въ связи съ нефтянымъ дѣломъ. Здѣсь, кромѣ морской хроники, будутъ печататься историческія свѣдѣнія о развитіи коммерческаго судоходства, свѣдѣнія статистическія и т. п.

По всемъ этимъ отдѣламъ, кромѣ свѣдѣній мѣстныхъ. Редакція, по примѣру прежнихъ лѣтъ, будетъ помѣщать въ газетѣ извѣщенія и переводы изъ иностранныхъ специальныхъ органовъ, къ чему представляетъ полную возможность богатое собраніе техническихъ периодическихъ изданій, получаемыхъ Отдѣленіемъ Общества.

IV. Отдѣлъ—дѣятельность Отдѣленія Техническаго Общества—въ видѣ извлеченій изъ протоколовъ засѣданій Совѣта и Общихъ Собраній и отдѣльных постановленій.

Кромѣ того, Редакція приложитъ старанія къ собиранію возможно полныхъ свѣдѣній о другихъ, очень значительныхъ, видахъ мѣстной промышленности—рыбной (главнѣйшей на Кавказѣ), соляной, земледѣльческой—преимущественно по шелководству и винодѣлію, занимающимъ самое видное мѣсто среди отраслей сельскохозяйственной промышленности края; а также будетъ знакомить и съ развитіемъ торговли—транзитной и вывозной въ Азію; съ открытіемъ рельсоваго пути отъ Чорнаго моря къ Каспіюскому и внутрь Азіи, торговля должна занять видное мѣсто въ жизни края, а свѣдѣнія о ней—въ нашей газетѣ.

Вамъ будетъ удѣлено мѣсто интересамъ мѣстной общественной жизни: народному образованію, самоуправленію, законоположеніямъ, ихъ касаящимся и пр.

Подписная цѣна на годъ, на 6 мѣс., на 3 мѣс., на 1 мѣс. Безъ пересылки. 6 руб. 3 р. 50 к. 2 р. 75 коп.

Съ пересылкою (Въ Россію 7 руб. 4 р. 2 р. 50 к. 1 руб. Заграницу 8 руб. 4 р. 50 к.)

Подписка принимается: въ гор. Баку, въ Редакціи, помѣщающейся въ квартирѣ Отдѣленія Императорскаго Русскаго Техническаго Общества, у крѣпостныхъ воротъ, домъ Ашумова.

(4—3)

СЪ 1-го ЯНВАРЯ 1884 ГОДА

ВЪ ТИФЛИСѢ БУДЕТЪ ИЗДАВАТЬСЯ

НОВАЯ ЕЖЕДНЕВНАЯ (350 НУМЕРОВЪ ВЪ ГОДЪ) ЛИТЕРАТУРНО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

(1—8)

„НОВОЕ ОБОЗРѢНІЕ“

подъ редакціею А. В. СТЕПАНОВА (бывш. редакторъ «Юрид. Обозр.»)

Объемъ газеты — печатный листъ средняго формата; программа — общая всемъ литературно-политическимъ ежедневнымъ изданіямъ.

Подписная цѣна съ пересылкою и доставкою: на годъ—10 руб.; на 6 мѣс.—6 р., на 3 мѣс.—3 р. 50 к., на 1 мѣс.—1 р. 50 к.

Подписка (городская и иногородная) и объявленія (по 5 коп. за строку петита) принимаются въ Тифлисъ исключительно въ Газетномъ Агентствѣ В. Шавердова; въ С.-Петербургѣ-же и Москвѣ—въ книжныхъ магазинахъ «Новаго Времени».

Временное (до 15-го декабря) помѣщеніе редакціи: Давидовская ул., д. Кананова, квартира редактора.

За газетой обезпечено постоянное сотрудничество: кн. К. А. Бебутова, Вс. М. Гаршина, П. А. Измайлова, С. Н. Кривенко, Н. Я. Николадзе, П. А. Опочинина, А. Н. Плещеева, И. Ф. Тхоржевскаго, Гл. И. Успенскаго, Н. А. Шаврова. (20—12)

საგლობროს კალმები

რომელიც შეიძლება წერა სულ მსხვილ, უსუფთოა ქაღალდი. ერთად-ერთი საგლობროს—ნიგლისის მალაზია, იქვე პურბული სხვა-და-სხვა გვარის კალმები, უკულის, სელისათვის—25% იაფად, ვინც სხვაგან. იქვე: მუხანი, ქაღალდი, კანკურტები, რუკები, ლაქი, კარანდაში, პენალი, კალმები, ბუმბუცები, პორტ-სიგარები, ალბომები, რამები, მაკრატლები, სამართებლები, სანთელი, სალესი, ცარამები ჭურჭლებს სწამდოდ (ბორაკის), თურქულსათვის, პატარა სალესი, ატაკისათვის კლიანები, ტანტები, სავარძლები, სარკები, სავარცხლები, ბუმბუ-ნი, საკები, ბანაკები რუკები, ვატერპასები, მზის-სათები, კომპასები, ტერმომეტრები, მუწები, ნემსები, მაგნეტები, სვისტოკი, პომპები, ქამრები, სარტყლები, სუფურები, პრობები, სავარძლები, კრახები, ფილტრები, შროტები, თავის. ტანისამოსის, ცხენის და პატენტის მანტრები, კრახები, სავარცხ-ქაღალდი ვატერ-კლანსათვის და სხვ. და სხვ.

პატარა—20 კ. (100—4)

მეზანდა

ხორაგისა, რომელიც იყიდება თბი-ლისის ბაზრებში, დუქნებში და ხელ-და-ხელ 1 დეკემბრიდან 15 დეკემბრამ-დე 1883 წ.

გამომცხვარი პური რუ-	
სთის ფუკილისა	— 1 გირ. 5 კ.
აჭურის ფუკილისა: პირ-	
გულის ხარისხისა	— 1 გ. 2 1/2
მეორისა	— 1 გ. 2 კ.
იმეუ ფუკილ. თორნებში გამომცხვარი:	
პირველის ხარისხისა	— 1 გ. 5 კ.
მეორისა	— 1 გ. 3 კ.
მესამისა	— 1 გ. 2 1/2

ჭვარის-მამის პური:	
პირველის ხარის. ლავში 1	გ. 5 კ.
მეორის ხარის. ლავში 1	გ. 3 1/2
მესამისა	— 1 გ. 3 კ.

ძროხის ხორცია:	
პირველის ხარისხისა	— 1 გ. 8 კ.
მეორისა	— 1 გ. 7 კ.
სუკი	— 1 გ. 15 კ.
ცხვრის ხორცი	— 1 გ. 8 კ.

ღორის ღორცია:	
პირველის ხარისხისა	— 1 გ. 8 კ.
მეორისა	— 1 გ. 7 კ.

კინის გზა

თბილისიდან ქუთაისისკენ მიდის
8 საათზედ და 31 წამ. დილით,
თბილისიდან ხაშურამდინ
3 საათ. და 11 წამ. შუადღის უკან.
თბილისიდან ბაქოსკენ
11 საათზედ და 11 წამ. ღამისა.
ბაქოდგან თბილისისკენ
10 საათზედ და 23 წამ. დილისა.
ქუთაისიდან თბილისისკენ
12 საათ, და 25 წამ. შუადღ. უკან.
ქუთაისიდან ბათუმისა და
ფოთისკენ
5 საათზედ და 20 წამ. შუადღის უკან.
ბათუმიდან თბილისისკენ
8 საათ. დილისა.
ფოთიდან თბილისისკენ
8 საათ. და 45 წამ. დილისა.
ფოთიდან ბათუმიდან მომავალი
თბილისში შემოდის
10 საათზედ და 25 წამ. ღამისა.
ბაქოდან მომავალი შემოდის
თბილისში
7 საათ. და 49 წამ. დილისა.